

SVETSKA NEDELJA DOJENJA

Milenijumske ciljeve razvoja (MCR) postavile su vlade zemalja članica Ujedinjenih nacija u cilju praćenja napretka u borbi protiv siromaštva, promociji zdravlja i održivom razvoju na sveobuhvatan način do 2015. godine.

Ovogodišnja tema Svetske nedelje dojenja (SND) odgovara na poslednje "odbrojavanje" Milenijumskih ciljeva razvoja ističući značaj održivosti i povećanja zaštite, promovisanja i podrške dojenju i u razvojnoj agendi za period nakon 2015. godine.

DOJENJE: Pobjednički poen *za život!*

Ove godine želimo da:

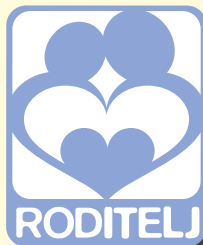
1 **Informišemo...** o MCR i značaju dojenja u savremenom svetu

2 **Analiziramo...** postignuća i nedostatke kada je podrška dojenju u pitanju

3 **Ukažemo...** na važnost akcija usmerenih na podršku majkama i dojenju

4 **Podstaknemo...** interesovanje za dojenje među svim uzrastima oba pola

Zaštita, promocija i podrška dojenju... to je cilj vredan truda... i spašava živote!

Udruženje RODITELJ

www.roditelj.org

www.svetskanedeljadojenja.rs

Kako je dojenje povezano sa Milenijumskim ciljevima razvoja (MCR)?

Milenijumskih ciljeva razvoja ima ukupno 8 i do sada ih je usvojila 191 država članica UN za period do 2015. godine.

Promovisanje i podržavanje dojenja značajno doprinosi svakom od ovih ciljeva. Isključivo dojenje i adekvatna dopunska nemlečna ishrana su glavni faktori pravilnog rasta i razvoja dece, potencijalno čuvajući živote 20% dece mlađe od 5 godina.

Iskorenjivanje ekstremnog siromaštva i gladi

Isključivo dojenje odojčadi i nastavak dojenja do druge godine života deteta obezbeđuje kvalitetnu ishranu i može sprečiti nedostatak hranljivih materija i neuhranjenosti i njenih posledica. Dojenje je isplativ način ishrane odojčeta i male dece, dostupan uvek i svuda, pristupačan za svakoga, ne opterećuje kućni budžet.

Postizanje univerzalnog osnovnog obrazovanja

Dojenje i odgovarajuća nemlečna ishrana značajno poboljšava mentalni razvoj i uspeh u učenju kod dece.

Promovisanje jednakosti polova

Dojenje izjednačava svu decu, pružajući svakom detetu jednak i najbolji početak u životu. Dojenje je jedinstveno pravo žena, i društvo treba da promoviše jednakost, ravnopravnost i osnaživanje žena i da je podržava prilikom dojenja u potpunosti.

Smanjenje smrtnosti kod dece

Smrtnost odojčadi može biti smanjena za oko 13% isključivim dojenjem, a 6 % poboljšanjem dopunske nemlečne ishrane. Oko 50% smrtnosti kod dece mlađe od 5 godina nastaje zbog neuhranjenosti i neodgovarajuće dopunske ishrane kojoj je predhodila loša praksa sa dojenjem.

Poboljšanje zdravlja majki

Dojenje je povezano sa smanjenjem smrtnosti kod majki nakon porođaja, smanjuje postporođajno krvarenje, nastanak raka jajnika, endometrijskog i osteoporoze. Dojenje takođe doprinosi povećanju intervala između trudnoća.

Borba protiv HIV/sida, malarije, i drugih oboljenja

Isključivo dojenje zajedno sa antiretrovirusnom terapijom može značajno da smanji prenos virusa HIV- a sa majke na dete. Još važnije dojenje snižava stopu smrtnosti kod dece izložene virusu HIV-a i povećava stopu preživaljavanja bez HIV-a.

Obezbeđenje održivosti životne sredine

Dojenje smanjuje otpad iz industrije mleka, farmaceutski i plastični otpad, kao i upotrebu prirodnih energenata. Dojenje obezbeđuje zdravu životnu sredinu uz osiguravanje principa pravilne ishrane.

Stvaranje globalnog partnerstva za razvoj

Globalna strategija za ishranu odojčadi i male dece (GSIYCF) jača multisektorsku saradnju i partnerstvo koje može da se nadograđuje kroz podršku dojenju i pravilnoj nemlečnoj ishrani odojčadi.

Nekoliko činjenica o Milenijumskim ciljevima razvoja (MCR):

- Milenijumski ciljevi razvoja podrazumevaju borbu protiv siromaštva i promociju zdrave i održive životne sredine.
- 2000. godine lideri zemalja članica UN su se sastali u štabu Ujedinjenih Nacija u Njujorku i usvojili Milenijumsku deklaraciju.
- Oni su obavezali svoje zemlje da smanje ekstremno siromaštvo i postave osam milenijumskih razvojnih ciljeva.
- MCR pod brojevima 4, 5 i 6 su zdravstveni ciljevi.
- Do 2015. godine ovi ciljevi bi trebalo da budu dostignuti. Proces postizanja ovih ciljeva u završnom periodu se naziva: Odbrojavanje do 2015. ¹

Gde smo danas?

- Siromaštvo se smanjilo, međutim jedan od osmoro ljudi i dalje gladi i jaz između bogatih i siromašnih se povećava.
- Nepravilna i nedovoljna ishrana i dalje pogađa oko četvrtinu dece širom sveta, a prekomerna uhranjenosti i gojaznost su u stalnom porastu.
- U poslednje dve decenije, smrtnost dece je smanjena za 40%, ali i dalje skoro 7 miliona dece mlađe od 5 godina svake godine umire od bolesti koje se mogu sprečiti.
- Globalno, smrtnost majki je opala sa 400 na 100.000 živorođene dece 1990. godine na 210 u 2010. godini.
- 2013. godine u Srbiji su usvojene izmene zakona koje majkama omogućavaju pauze za dojenje i zaštitu od otkaza tokom trudnoće, ali generalno zaštita materinstva nije na zavidnom nivou a diskriminacija je i dalje prisutna prilikom zapošljavanja žena
- U Srbiji tek polovina beba dobije svoj prvi podoj u toku prvog sata od rođenja što je ključno za uspostavljanje laktacije i najbolji početak ishrane novorođenčeta.
- U Srbiji je tek 12,8% procenata isključivo dojene dece mlađe od 6 meseci, a polovina svih beba u Srbiji nije adekvatno hranjena. ²

¹ www.countdown2015mnch.org

² Rezultati istraživanja Višestrukih pokazatelja položaja žena i dece u Srbiji – MICS 5. (Kancelarija UNICEF-a u Srbiji i Republički zavod za statistiku)

DOJENJE spašava živote dece i štiti zdravlje majki!

Šta stručnjaci preporučuju

- Započeti sa dojenjem u roku od jednog sata od rođenja
- Isključivo dojiti u prvih 6 meseci života
- Nastaviti sa dojenjem do 2 godine uz adekvatan unos dopunske nemlečne ishrane od 6 meseci starosti.

Zaštita dojenja znači da svakoj majci i njenoj porodici budu dostupne naučno dokazane informacije o dojenju i komplementarnoj ishrani i to preko stručnjaka i obaveznu primenu i praćenje kršenja Međunarodnog Kodeksa o marketingu zamena za majčino mleko i pratećih relevantnih rezolucija Svetske zdravstvene skupštine (SZS). **Zaštita dojenja** podrazumeva i preuzimanje potrebnih mera i koraka od strane vlada i lokalnih samouprava u donošenju zakonskih okvira koji štite i unapređuju zdravlje majke i deteta podstičući svest o značaju dojenja u savremenom svetu.

Promocija dojenja podrazumeva informisanje i podizanje svesti o značaju dojenja i preuzimanje i pokretanje akcija koje doprinose širenju pravih informacija i ona je ključna za razbijanje predrasuda i promenu loših politika u zajednici, pogrešnih praksi i stavova prema dojenju. **Promocija dojenja** je i omogućavanje dojenja na javnom mestu, restoranima, tržnim centrima i parkovima, kao i uzimanje učešća u obeležavanju Svetske nedelje dojenja – kako pojedinaca i stručne javnosti, tako i institucija, lokalnih samouprava, nevladinih organizacija i društveno odgovornih kompanija čija se politika poslovanja ne kosi Međunarodnim kodeksom o reklamiranju zamena za majčino mleko.

Podrška dojenju znači obezbeđivanje pristupa informacijama i stručnoj podršci i savetovanju. Takođe podrazumeva i praktičnu i emotivnu podršku majkama da započnu, ovladaju i istraju u dojenju gde god da se nalaze. Savetovanja mogu pružiti stručnjaci, vršnjačke savetnice za dojenje ili grupe podrške. **Podrška dojenju** igra veliku ulogu u zaštiti majčinstva i treba da bude kontinuirano prisutna i u porodici, i na radnom mestu, kao svuda u zajednici. Odgovarajućim merama podrške dojenju pomažemo zaposlenim majkama da nastave sa dojenjem i olakšavamo im povratak na posao.

Ukratko - svi možemo da budemo podjednako odgovorni i zaslužni podršku koju majke imaju ili nemaju prilikom dojenja.

Šta možete VI da učinite za promociju, zaštitu i podršku dojenju u vezi sa MCR?

Radite kao tim: odredite vaše saveznike, postavite zajedničke ciljeve, odredite funkcije, ipremite program obuke, pripremite strategiju, iznesite vaš plan, procenite napredak, imajte i rezervni plan, proslavite uspeh a naučene lekcije upotrebite za planiranje budućih aktivnosti.

Ako ste majka...

pitajte stručnjake za stručne savete oko dojenja, imate pravo da od njih dobijete punu podršku i raspitajte se šta i gde postoji u vašoj okolini gde biste mogli da se dodatno informišete o dojenju i dobijete savete: o grupama podrške dojenju i organizacijama i udruženjima koja organizuju radionice na temu dojenja i razne akcije ili manifestacije koje promovišu dojenje. Pridružite se vršnjačkom savetovalištu. Edukujte i sebe ali prenesite znanja i **osnažite i druge majke kojima je to potrebno!**

Ako ste otac ili član/ica porodice....

pružite majci novorođenčeta punu podršku da doji tako što ćete i vi potražiti informacije, zajedno sa njom ići na radionice i grupe podrške dojenju i ohrabrivati je da istraje ako neki problem naiđe, **budite joj i praktična i emotivna podrška koja je od ključnog značaja u ovom periodu unutar porodice!** Imajte na umu da pružate podršku za najbolji mogući životni početak vašem novom članu porodice.

Ako ste zaposleni u zdravstvu...

zalažite se za primenu i praćenje kršenja Kodeksa o reklamiranju zamena za majčino mleko i utvrdite da li postoje politike zaštite od negativnog uticaja industrija u zdravstvenim ustanovama. **Postavite postere sa dojenjem i porukama koje promovišu dojenje i ohrabruju majke u ordinaciji i čekaonice.** Razgovarajte sa kolegama i koleginicama i postarajte se da **imate ujednačene stavove o dojenju** koji neće zbunjivati majke. Posvetite vreme majkama ali i drugim članovima porodice da im objasnite **zašto je isključivo dojenje do 6 meseci važno** i kako se pravilno uvodi dopunska nemlečna ishrana. Organizujte treninge/seminare o dojenju za zdravstvene radnike na svim nivoima. Promovišite **"Baby Friendly" inicijativu (BFHI) i unapređenje zdravstvene zaštite** majke i deteta u zdravstvenim ustanovama u vašem okruženju... Saradujte sa humanitarnim organizacijama da biste se uverili da se dojenje adekvatno podržava i u kriznim situacijama ako do njih dođe (npr. u kolektivnim centrima nastalim posledicom poplava u Srbiji). Kao stručna javnost **angažujte lokalne medije i šalžite im informacije** i saopštenja na temu Svetske i Nacionalne nedelje dojenja ali i u drugim prilikama tokom godine.

Ako ste poslodavac, član/ica sindikata ili unije poslodavaca...

razvijte atmosferu na radnom **mestu koja je prijateljska prema majkama** tako što ćete podržati pauze za dojenje, osnivanje jaslca i prostora gde se može dojiti i zagovarajte za bolju primenu Konvencije o zaštiti materinstva koju je donela Međunarodna organizacija rada³ 2000. godine a koju je naša zemlja usvojila. Pružanje podrške zaposlenim majkama na radnom mestu **znatno umanjuje stres** i omogućava veću produktivnost. Ukoliko je to moguće u vašem poslu ponudite zaposlenim majkama dogovor u vezi fleksibilnog radnog vremena, rada od kuće ili skraćenog radnog vremena. **Prihvatite i podstičite da i očevi uzimaju potrebne dane** odustva za dete, kako žene ne bi bile preopterećene time i mogle nesmetano da rade. Zalažite se za ravnopravnost koja ne podrazumeva samo iste uslove rada, nego podstiče i podjednake obaveze oko porodice. Politike poslovanja koje pružaju ovakvu podršku stvaraju lojalne radnike.

³Konvencija K183 o zaštiti materinstva, ILO, 2000.

Ako se bavite zaštitom životne sredine i ekologijom...

imajte u vidu da dojenje smanjuje otpad iz industrije mleka, farmaceutske otpad, plastični otpad i smanjuje upotrebu prirodnih energenata. **Dojenje obezbeđuje zdravu životnu sredinu, ne zahteva utrošak prirodnih resursa.** Podelite tu informaciju sa svojim kolegama i koleginicama, prijateljima, rodbinom jer podrškom dojenju doprinosite i podizanju svesti o očuvanju životne sredine.

Ako ste aktivni u udruženjima i drugim organizacijama...

Razvijte kampanju koja će zainteresovati i mlade ljude i bake i deke u vašoj zajednici na temu dojenja i bebine ishrane. Sprovedite ankete u zajednici da saznate kakve prepreke za dojenje postoje. **Promovišite događaje, radionice i druge aktivnosti** grupa za podršku majkama koje doje, organizujte svoje događaje i pridružite se drugima. **Delite informacije!**

Napišite pisma lokalnim vlastima, poslodavcima i ministarstvima pitajući ih šta oni konkretno čine u pravcu podrške, zaštite i promocije dojenja?

Ako ste na poziciji među donosiocima odluka...

Ispitajte nacionalne i lokalne politike koje se odnose na zaštitu materinstva, unapređenje zdravlja majki i beba, ishranu odojčadi i male dece i podršku dojenju. Organizujte seminare radi promovisanja promena u zakonodavstvu i u ključnim programima vezanim za dojenje. **Podržite događaje i aktivnosti u vašoj sredini** koji se organizuju u cilju podrške dojenju. Pokažite da ste spremni da pomognete i podržite. **Zalažite se se za bolju politiku prema dojenju** i monitoring kršenja Kodeksa u zajednici. Upoznajte se sa roditeljskim udruženjima i drugim organizacijama na vašem lokalnu koje se bave promocijom dojenja i zalažu za zaštitu materinstva i saradujte sa njima. Oni su vredan izvor informacija o situaciji i praksama u zajednici za koje možda ne znate.

Uspostavite saradnju i sa međunarodnim organizacijama koje imaju iste ciljeve koji uključuju promociju dojenja i standarde ishrane odojčadi i male dece.

Pokažite da ste odgovorni predstavnici zajednice.

Kako DOJENJE može da potpomogne ostvarivanju Milenijumskih ciljeva razvoja ali i agendi razvoja za period nakon 2015?

Siromaštvo i dojenje

Zaštita, promocija i podrška dojenju su važni u borbi protiv siromaštva, što je prvi Milenijumski cilj. Dojenje smanjuje efekte ekstremnog siromaštva nudeći bezbednu i održivu ishranu, zdravlje i emocionalnu sigurnost. Dojenje košta mnogo manje nego zamene za majčino mleko. Za adaptirane mlečne formule i prateću opremu može da ode i više od dve trećine kućnog budžeta.

Za razmišljanje: Koliko košta da se novorođenčetu obezbedi adaptirano mleko za šest meseci u vašoj sredini? Da li je dojenje deo programa o sigurnosti hrane?

Dojenje je pitanje ljudskih prava

Podrška i zaštita dojenja su toliko važni da su uključeni u nekoliko instrumenata Ljudskih prava. Konvencija o pravima deteta (CRC) definiše pravo deteta na najviši mogući standard zdravlja, za koji je dojenje temelj. To predstavlja obavezu države da stvori povoljne uslove i da ukloni prepreke dojenju uključujući sve oblike promocije zamena za majčino mleko, flašice, cucle kako je predviđeno Međunarodnim Kodeksom marketinga zamena za majčino mleko, i dodatnim relevantnim rezolucijama Svetske zdravstvene skupštine. Konvencija o eliminaciji svih oblika diskriminacije žena (CEDAW) zahteva od vlada da „osiguraju da porodično obrazovanje uključuje pravilno razumevanje materinstva kao društvene funkcije...“ Stoga nam okvir Ljudskih prava omogućava da zahtevamo zaštitu žene od otpuštanja na osnovu trudnoće ili porodijskog odsustva i pravo na odgovarajuću zdravstvenu

negu i socijalnu zaštitu tokom trudnoće i nakon porođaja.

Za razmišljanje: Da li su akcije vlade u našoj zemlji dovoljne da zaštitite, ispoštuju i ispune prava majki i njihovih beba na dojenje, i ako nisu, šta nedostaje?

Pitanje održive sredine

Ovo pitanje jeste fokusirano na potrebe budućih generacija. Dojenje nudi „zelenu“ alternativu, i donosioci odluka treba da budu svesni da hranjanje na flašicu, za razliku od dojenja, veoma negativno utiče i na ekološki aspekt.

Za razmišljanje: Koji su naponi do sada učinjeni od strane vlade u posmatranju dojenja kao zelene alternative? Da li naša država u potpunosti implementira Međunarodni Kodeks o reklamiranju zamena za majčino mleko?

Rodna ravnopravnost i dojenje

Pol je glavna socijalna determinanta zdravlja i ima veliki uticaj na Milenijumske ciljeve razvoja. Rod se odnosi na društvene, a ne biološki izgrađene razlike i odnos muškaraca i žena. Ovi odnosi variraju zavisno od društva i kulture koji su se menjali tokom vremena. Dojenje jeste biološka karapjedinstveno pr Očevi imaju direktnu ulogu u pružanju podrške dojenju u svojim porodicama i na javnim mestima.

Za razmišljanje: Na koje načine očevi mogu da podrže majke da istraju u isključivom dojenju prvih šest meseci, i nastave sa dojenjem do dve godine ili duže. U kojoj meri to čine i da li je to dovoljno?

UDRUŽENJE RODITELJ / SERBIAN PARENTS NETWORK

Savetnice za dojenje iz Udruženja RODITELJ su mame volonterke koje su i same dojile i prošle stručnu obuku za savetovanje. U okviru Savetovališta za dojenje organizuju se grupe podrške dojenju i radionice za trudnice i majke koje doje gde možete dobiti informacije, podršku i konkretne savete vezane za dojenje.

O terminima radionica kao i drugim aktivnostima savetovališta informišite se putem telefona, mejla ili sajta: www.roditelj.org i <http://dojenje.roditelj.org>

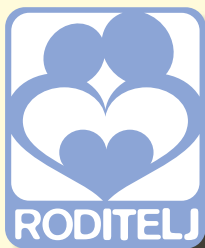
Dežurni telefon

Savetovališta za dojenje: 060/32-92-041

svakim danom od 17h do 20h

Ili nam pišite na: dojenje@roditelj.org

Na svakoj manifestaciji Svetske nedelje dojenja, naše savetnice su na raspolaganju mamama i trudnicama kojima je potreban savet i podrška.

UDRUŽENJE RODITELJ

Glavna 18, TC Zemunikum, lokal 44, 11080 Zemun, Beograd
Kancelarija :+381 11 3165 375;

Savetovalište za dojenje: +381 60 3292 041 **od 17h do 20h**

info@roditelj.org dojenje@roditelj.org

www.roditelj.org [http://dojenje.roditelj.org/](http://dojenje.roditelj.org)

DONIRANJEM MLEKA PODRŽITE PREVREMENO ROĐENE BEBE!

Na Institutu za neonatologiju u Beogradu i na Institutu za zdravstvenu zaštitu dece i omladine Vojvodine u Novom Sadu, gde se nalaze banke humanog mleka, prikuplja se mleko za prevremeno rođene bebe koje su smeštene u ovim ustanovama, a čije mame nisu u mogućnosti da ih doje. S obzirom na to da je majčino mleko za njih istovremeno i hrana i lek, na ovaj način najmlađima se pruža najprirodnija i najzdravija ishrana.

Ukoliko možete i želite da postanete dobrovoljni davalac humanog mleka, molim vas da se obratite Odeljenju za majke dojilje Instituta za neonatologiju u Beogradu na broj telefona 011/36 30 127 ili Institutu za zdravstvenu zaštitu dece i omladine u Novom Sadu na broj telefona 021/488 05 42. Još jedna, treća po redu banka humanog mleka, trebalo bi uskoro da bude otvorena i na Klinici za pedijatriju u Kliničkom centru Kragujevac, tako da će i mališani iz ovog dela Srbije moći da dobiju najbolji vid ishrane. Više informacija o bankama mleka možete pronaći na sajtu www.bankamleka.rs.

SPONZORSTVO: Udruženje RODITELJ ne prihvata sponzorstva bilo koje kompanije koja proizvodi zamene za majčino mleko, prateću opremu i dohranu. WABA podstiče sve učesnike Svetske nedelje dojenja da poštuju i prate ove etičke stavove.

Ovogodišnje manifestacija realizuje se uz pokroviteljstvo Ministarstva zdravlja Republike Srbije, Instituta za javno zdravlje Srbije "Dr Milan Jovanović Batut" i Gradske opštine Zemun.

Република Србија
МИНИСТАРСТВО ЗДРАВЉА

ИНСТИТУТ ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ СРБИЈЕ
„Др Милан Јовановић Батут“

Generalni sponzor manifestacije
2014 je Rosa voda

Prijatelji manifestacije SND 14: Oktal Pharma, Kikebu, Beluga, Coki loki pelene i Deciji studio "Pečurko"

